

КОНТЕКСТНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

К.е.н., доцент Кірдан О.П.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У практиці сучасних закладів вищої освіти широко використовується технології диференційованого та проблемного навчання, ігрові та інформаційні технології навчання, кредитно-модульна технологія, особистісно-орієнтоване та студентоцентроване навчання. Однак цифрова трансформація освіти та економіки, запит стейкхолдерів на випускника-професіонала, глобалізаційні та інтеграційні процеси спонукають до перегляду змісту, форм та методів професійної підготовки майбутніх економістів у системі неперервної освіти. Відтак відповіддю на сучасні виклики можуть стати технологія е-навчання, гейміфікація освіти, технологія контекстного навчання та ін.

Технологію контекстного навчання обґрунтовано А. Вербицьким, на переконання якого, формування і розвиток здатності студента до виконання цілісної професійної діяльності як майбутнього фахівця і громадянина країни і становить основну мету контекстного навчання [1].

Основна ідея контекстної освіти полягає у тому, щоб поєднати засвоєння майбутнім економістом теоретичних знань (а відтак і набуття загальних та фахових компетентностей) із долученням до професійної діяльності. Для цього необхідно послідовно моделювати форми освітньої діяльності здобувачів вищої економічної освіти та майбутню професійну економічну діяльність.

У дидактичних джерелах обґрунтовано зміст контекстного навчання. Якщо основним джерелом змісту традиційного навчання майбутніх економістів у системі неперервної освіти України є дидактично адаптований зміст наук, то у змісті контекстного навчання виокремлюємо три складники: зміст наук; зміст майбутньої професійної економічної діяльності (наприклад, закладені програмні результати навчання у державному стандарті підготовки бакалавра 051 Економіка [2]; опис професійних функцій, проблем і завдань професійної діяльності майбутнього економіста); морально-етичні якості майбутнього економіста як особистості та професіонала, члена суспільства та громадянина України.

Саме тому зміст і логіка професійної економічної діяльності майбутнього економіста, моделювання її предметного та соціального контекстів ускладнюють зміст освіти низкою нових якостей, з-поміж яких виокремимо: системність і міжпредметність знань та набуття інтегральної компетентності; можливості доповнення змісту освіти за рахунок осмислення студентом майбутньої професійної діяльності та активне включення до неї; рефлексія змісту професійних дій і вчинків, посадових функцій та обов'язків, посадових та особистих інтересів майбутніх економістів; осмислення суспільно-моральних норм, правил, вимог, соціокультурних та соціальних наслідків професійної економічної діяльності та ін.

На наш погляд, у професійній підготовці майбутніх економістів у системі неперервної освіти доцільно звернути увагу на формування цілісної особистості майбутнього фахівця, а відтак на динаміку формування загальнокультурних, соціальних та професійних компетентностей.

Відповідно до теорії контекстного навчання модель діяльності майбутнього економіста утілюється у діяльнісно-особистісній моделі його підготовки. Предметний зміст діяльності студента доцільно спроектувати як систему навчальних проблемних ситуацій і завдань, що поступово

ускладнюються та наближаються до професійних (конкретизовано у програмних результатах навчання стандартів вищої освіти з економічних спеціальностей, що затверджені у 2018 р.).

Контекстне навчання, на нашу думку, має низку переваг, а саме: студент перебуває в діяльній позиції, оскільки поєднується активне теоретичне та практичне навчання; зміст навчальних дисциплін (набуття загальних та фахових компетентностей) засвоюється у контексті розв'язання змодельованих професійних ситуацій, що сприяє розвитку професійної мотивації, особистісного усвідомлення значення навчання. Використання в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх економістів індивідуальних, парних, групових і колективних форм роботи дозволяє кожному зі студентів демонструвати свій інтелектуальний та особистісний потенціал, розвивати ділові та моральні якості особистості, забезпечує єдність навчання і виховання у неперервній освіті. Накопичення студентом досвіду використання цифрової інформації, на наш погляд, сприятиме набуттю досвіду професійної діяльності та забезпечуватиме особистісне зростання майбутнього економіста.

На наш погляд, у контекстному навчанні, при належному науково-методичному обґрунтуванні, можуть знайти своє органічне місце й інші традиційні та нові педагогічні технології. До того ж у контекстному навчанні є широкі можливості для використання цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій та засобів навчання. .

На наше переконання, однією із ефективних форм реалізації технології контекстного навчання на 3-4 курсах за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів та 5-6 магістрів з економічних спеціальностей, може стати поєднання теоретичного навчання (4 дні на тиждень) та практичної підготовки (1 день на тиждень). Фактично закріплення студентів економічних спеціальностей за базами проходження практики та поєднання теоретичного навчання із активною практичною діяльністю допомагає не лише зануритись у професійне економічне середовище, а й відрефлексувати набуті теоретичні знання й простежити динаміку формування компетентностей.

Отже, контекстне навчання як технологія навчання є інтегрованою формою діяльності та мислення, у якій відбивається сутність процесів, що відбуваються в науці, економіці та в суспільстві, а відтак вирішується найголовніша педагогічна проблема – інтеграція навчальної, наукової та професійної діяльності майбутніх економістів у системі неперервної освіти. Фактично, контекстне навчання, як технологія, є близькою до технологій студентоцентрованого навчання, оскільки передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію. У контекстному навчанні студент перетворюється на суб'єкт пізнавальної, майбутньої економічної професійної та соціокультурної діяльності.

Література: 1. Вербицкий А.А. Контекстное образование: теория и технологии. – М. МПГУ, 2017. – 286 с. 2. Стандарт вищої освіти 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр» [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/051-ekonomika-bakalavr.pdf>